# T014 BD V 192-Q5-P25 Niết Bàn-Phật Sở Hành Tán

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

Phaåm 25: NIEÁT-BAØN
Phaät ñeán nôi Nieát-baøn
Tyø-xaù-ly vaéng laëng
Gioáng nhö ñeâm maây môø
Traêng sao khoâng phaùt saùng
Ñaát nöôùc tröôùc an vui
Maø giôø choùng ñieâu taøn.
Buoàn nhö choân cha hieàn
Coâ nöõ buoàn moät mình
Nhö xinh ñeïp, thaát hoïc
Thoâng minh maø phöôùc moûng
Taâm thoâng maø noùi laép
Trí saùng maø thieáu taøi
Thaàn thoâng, khoâng oai nghi
Töø bi nhöng luoáng doái
Cao quyù, khoâng theá löïc
Uy nghi nhöng khoâng phaùp
Tyø-xaù-ly cuõng vaäy
Tröôùc sung, nay tieâu ñieàu.
Nhö ruoäng luùa muøa thu
Maát nöôùc ñeàu khoâ heùo
Nhö löûa taét heát khoùi
Hoaëc queân caû uoáng aên
Vieäc coâng tö pheá boû
Khoâng laøm caùc vieäc ñôøi
Nhôù Phaät, caûm aân saâu
Im laëng ñeàu khoâng noùi.
Giôø, Ly-xa Sö töû
Raùng neùn noãi ñau buoàn
Tieáng khoùc thöông uû ruõ
Baøy toû taâm luyeán löu:
“Phaù boû caùc neûo taø
Hieån baøy neàn chaùnh phaùp
Ñaõ haøng caùc ngoaïi ñaïo
Ra ñi khoâng quay veà
Ñôøi maát ñaïo xuaát theá

Voâ thöôøng laø beänh lôùn.
Theá Toân vaøo vaéng laëng
Khoâng nöông, khoâng cöùu giuùp
Baäc phöông tieän treân heát
Nôi roát raùo vaéng baët
Chuùng ta maát chí maïnh
Nhö löûa khoâng coù cuûi.
Theá Toân boû aám thaân
Chuùng sinh thaät ñau buoàn
Nhö ngöôøi maát söùc thaàn
Caû theá gian buoàn baõ.
Xuoáng ao maùt traùnh noùng
Gaëp laïnh, phaûi hô löûa
Boãng nhieân ñeàu troáng roãng
Chuùng sinh nöông töïa ai?
Thoâng ñaït phaùp thuø thaéng
Ngöôøi thôï naén theá gian
Theá gian maát chuû roài
Ngöôøi maát thì ñaïo dieät
Giaø, beäïnh, cheát cuøng khaép
Ñaïo maát, phi ñaïo thaïnh
Theá gian giôø coøn ai?
Phaù tan maùy ñaïi khoå
Löûa höøng höïc thieâu ñoát
Möa lôùn laøm daäp taét
Löûa tham duïc chaùy höøng
Ai ngöôøi daäp taét ñöôïc?
Ngöôøi gaùnh vaùc vöõng vaøng
Ñaõ boû nhieäm vuï roài
Laïi duøng söùc tueä gì
Laøm ngöôøi baïn khoâng môøi?
Nhö ngöôøi bò xöû tuø
Saép cheát neân meâ maån
Chuùng sinh thöùc meâ laàm
Chæ vì cheát, thoï sinh.
Xeû goã baèng cöa beùn
Voâ thöôøng xeû theá gian
Si aùm laø nöôùc saâu
AÙi duïc laø soùng lôùn

Phieàn naõo laø boït noåi
Taø kieán caù Ma-kieät
Chæ coù thuyeàn trí tueä
Môùi qua bieån lôùn aáy.
Caùc beänh laø caây, hoa
Suy giaø laø caønh, nhaùnh
Cheát laø goác reã saâu
Nghieäp chính laø maàm choài
Dao beùn trí tueä cöùng
Chaët ñöôïc “caây ba coõi”.
Voâ minh vaät moài löûa
Tham duïc laø löûa böøng
Naêm duïc: cuûi caûnh giôùi
Daäp taét baèng nöôùc trí
Ñaày ñuû phaùp thuø thaéng
Thì dieät boû si aùm.
Thaáy ñöôøng chaùnh yeân oån
Döùt heát caùc naõo phieàn
Töø bi hoùa ñoä chuùng
Oaùn, thaân khoâng töôùng khaùc
Nhaát thieát trí thoâng ñaït
Maø nay ñeàu xaû boû.
Lôøi thanh tònh dòu daøng
Thaân vuoâng, tay thon daøi
Ñaïi tieân coøn phaûi cheát
Ngöôøi naøo soáng voâ cuøng?
Phaûi bieát thôøi ñoåi nhanh
Neân sieâng caàu chaùnh phaùp
Nhö ñöôøng hieåm gaëp nöôùc
Thì uoáng mau, leân ñöôøng.
Voâ thöôøng raát baïo ngöôïc
Gieát khoâng keå sang heøn
Trong taâm coù chaùnh quaùn
Tuy nguû nhöng thöôøng giaùc.”
Baáy giôø chuùng Ly-xa
Thöôøng nghó trí tueä Phaät
Nhaøm chaùn lìa sinh töû
Kính meán thaân Sö töû
Khoâng coøn aân aùi ñôøi

Raát kính ñöùc ly duïc
Chieát phuïc taâm laêng xaêng
Taâm an nôi vaéng laëng
Sieâng thöïc haønh boá thí
Xaû boû thoùi kieâu maïn
Moät mình tu thaûnh thôi
Suy nghó phaùp chaân thaät.
Baáy giôø Ñöùc Theá Toân
Thaân mình nhö Sö töû
Ngaém troâng thaønh Tyø-xaù
Maø noùi keä giaõ töø:
“Laàn cuoái cuøng cuûa Ta
Ñeán thaønh Tyø-xaù-ly
Ñeán ñaát nöôùc Löïc só
Seõ nhaäp vaøo Nieát-baøn”.
Ngaøi daàn daàn ñi ñeán
Thaønh phoá Boà-da kia
Nghæ laïi röøng Kieân coá
Daïy caùc Tyø-kheo raèng:
“Nay vaøo luùc nöûa ñeâm
Ta seõ nhaäp Nieát-baøn
Caùc oâng phaûi y phaùp
Chính laø choã cao quyù
Caùi gì khoâng Kheá kinh
Cuõng khoâng thuaän giôùi luaät,
Traùi vôùi nghóa chaân thaät
Thì khoâng neân tu taäp.
Traùi phaùp, cuõng traùi luaät
Laïi chaúng phaûi Ta noùi
Ñoù laø lôøi noùi sai
Caùc oâng neân mau boû
Thoï trì lôøi noùi ñuùng
Ñoù laø khoâng ñieân ñaûo
Ñoù laø lôøi Ta noùi
Nhö phaùp, nhö luaät daïy.
Thoï trì phaùp luaät Ta
Thì ñoù laø ñaùng tin
Ai noùi phaùp Ta sai
Ñoù laø khoâng ñaùng tin,

Khoâng hieåu nghóa saâu nhieäm
Tin xaèng theo vaên töï
Thì ñoù laø ngöôøi ngu.
Khoâng ñuùng phaùp noùi baäy
Khoâng phaân bieät chaân nguïy
Khoâng thaáy neân nhaän laàm
Nhö vaøng thau laãn loän.
Löøa doái ngöôøi theá gian
Ngöôøi ngu, trí caïn côït
Khoâng hieåu nghóa chaân thaät
Thoï trì phaùp töông tôï
Cho laø phaùp chaân thaät
Vaäy neân phaûi xeùt kyõ
Quaùn saùt phaùp luaät chaân
Nhö ngöôøi thôï luyeän vaøng
Ñoát, ñaäp laáy vaøng roøng.
Khoâng hieåu caùc kinh luaän
Thì khoâng phaûi trí tueä
Chaúng neân noùi “sôû öng”
Neân laøm, chaúng neân thaáy
Phaûi thoï trì bình ñaúng
Nghóa lyù nhö thuyeát haønh.
Caàm kieám khoâng bieát caùch
Thì trôû laïi ñöùt tay
Töø ngöõ khoâng kheùo leùo
YÙ nghóa khoù bieát roõ.
Nhö ñi ñeâm tìm nhaø
Nhaø roäng ñaâu bieát choã
Maát nghóa thì queân phaùp
Queân phaùp taâm rong ruoåi
Cho neân ngöôøi trí tueä
Khoâng traùi nghóa chaân thaät.”
Noùi lôøi daïy naøy roài
Ngaøi ñeán thaønh Ba-baø
Caùc chuùng löïc só kia
Baøy caùc thöù cuùng döôøng,
Coù con vò Tröôûng giaû
Teân goïi laø Thuaàn-ñaø
Thænh Phaät ñeán nhaø mình

Cuùng böõa côm sau roát.
Thoï trai, noùi phaùp xong
Ngaøi ñeán thaønh Cöu-di,
Qua hai soâng Quyeát quyeát
Vaø vôùi soâng Hi-lieân.
Kia coù röøng Kieân coá
Choã an oån vaéng laëng
Xuoáng soâng Kim taém goäi
Thaân nhö nuùi vaøng roøng.
Phaät baûo A-nan-ñaø:
“Trong röøng Song thoï kia
Queùt doïn cho saïch seõ
Maéc voõng Ta naèm nghæ
Ta vaøo nöûa ñeâm nay
Seõ nhaäp vaøo Nieát-baøn!”
A-nan nghe Phaät daïy
Ngheïn ngaøo loøng teâ taùi
Rôi leä maø vaâng laøm
Maéc voõng xong, baïch Phaät.
Nhö Lai ñeán naèm voõng
Nghieâng phaûi, ñaàu höôùng Baéc
Chaân choàng, tay goái ñaàu
Nhö Sö töû ñaàu ñaøn
Thaân sau cuøng heát khoå
Naèm roài khoâng daäy nöõa.
Caùc ñeä töû vaây quanh
OÂi maét theá gian nhaém
Gioù döøng, röøng laïnh ngaét
Tieáng chim thuù ngöøng baët
Caây öùa leä nhöïa traøo
Hoa, laù ruïng lao xao,
Ngöôøi, trôøi chöa lìa duïc
Thaûy ñeàu raát hoaûng hoát
Nhö ngöôøi ñi ñoàng roäng
Ñöôøng hieåm, chöa ñeán laøng
Chæ sôï ñi khoâng tôùi
Taâm sôï, thaân luoáng cuoáng.
Nhö Lai ñaõ naèm xong
Ngaøi baûo A-nan raèng:

“Ñeán baûo caùc Löïc só
Ñeán giôø Ta Nieát-baøn
Neáu hoï khoâng gaëp Ta
Maõi haän, sinh khoå lôùn!”
A-nan vaâng lôøi Phaät
Ñi doïc ñöôøng than khoùc
Baûo caùc Löïc só raèng:
“Theá Toân saép Nieát-baøn”.
Caùc Löïc só nghe tin
Sinh taâm raát sôï haõi
Trai, gaùi ñeàu chaïy voäi
Ñeán choã Phaät khoùc thöông
Toùc buø, aùo xoác xeách
Thaân moà hoâi nheã nhaïi
Gaøo khoùc keùo ñeán röøng
Gioáng nhö phöôùc trôøi heát.
Rôi leä, leã chaân Phaät
Thaân buoàn raàu, heùo haét.
Nhö Lai an uûi raèng:
“Caùc ngöôi chôù buoàn thöông
Luùc naøy neân tuøy hyû
Khoâng neân sinh buoàn baõ.
Ta tu haønh nhieàu kieáp
Ñeán nay môùi ñaït ñöôïc
Ñaõ ñoä xong caên, caûnh
Choã maùt meû voâ taän
Lìa ñaát, nöôùc, löûa, gioù
Vaéng laëng, khoâng sinh dieät
Döùt haún söï buoàn khoå
Sao vì Ta ñau ñôùn?
Tröôùc ôû nuùi Giaø-xaø
Ta muoán boû thaân naøy
Vì nhaân duyeân ñôøi tröôùc
Neân taïi theá ñeán nay.
Giöõ thaân mong manh naøy
Nhö ôû chung raén ñoäc
Nay vaøo coõi vaéng laëng
Caùc duyeân khoå ñaõ heát
Chaúng coøn thoï thaân nöõa

Khoå vò lai döùt haún
Caùc ngöôi cuõng ñöøng neân
Vì Ta maø sôï haõi”.
Löïc só nghe Phaät noùi
Ngaøi seõ nhaäp Nieát-baøn
Taâm roái loaïn, maét môø
Thaáy caû trôøi toái taêm
Chaép tay, baïch Phaät raèng:
“Phaät döùt khoå sinh töû
Maõi vui vôùi vaéng laëng
Chuùng con thaät vui möøng
Nhö ngoâi nhaø bò chaùy
Töï chaïy ra khoûi löûa.
Caùc trôøi coøn vui möøng
Huoáng chi ngöôøi theá gian
Sau khi Phaät Nieát-baøn
Chuùng sinh khoâng coøn thaáy
Khoâng coøn ñöôïc cöùu giuùp
Cho neân sinh buoàn khoå.
Nhö nhöõng ngöôøi ñi buoân
Ñi treân ñoàng roäng xa
Chæ moät ngöôøi daãn ñöôøng
Boãng nhieân cheát giöõa ñöôøng
Moïi ngöôøi maát choã nöông
Laøm sao khoâng buoàn lo.
Hieän ñôøi töï chöùng bieát
Ñöôïc taát caû tri kieán
Maø khoâng ñöôïc lôïi ích
Bò theá gian cheâ cöôøi
Thí nhö qua nuùi baùu
Ngöôøi ngu vaãn ngheøo khoå!”
Caùc vò Löïc só naøy
Höôùng veà Phaät buoàn thöông
Gioáng nhö ngöôøi moät con
Buoàn thöông nhôù cha hieàn.
Phaät duøng lôøi kheùo leùo
Neâu baøy nghóa baäc nhaát
Baûo caùc Löïc só raèng:
“Thaät nhö lôøi ngöôi noùi

Caàu ñaïo phaûi tinh taán
Khoâng chæ thaáy Ta ñöôïc
Maø haønh theo lôøi Ta
Thoaùt ra löôùi caùc khoå
Haønh ñaïo ôû trong loøng
Caàn gì phaûi coù Ta
Cuõng nhö ngöôøi bò beänh
Theo toa thuoác uoáng hay
Thì beänh töï nhieân heát
Khoâng caàn thaáy thaày thuoác.
Khoâng laøm theo lôøi Ta
Thaáy Ta cuõng chaúng lôïi
Tuy raèng xa caùch Ta
Haønh phaùp vaãn gaàn Ta
ÔÛ chung, khoâng haønh phaùp
Neân bieát vaãn xa Ta.
Giöõ taâm, chôù buoâng lung
Tinh taán tu chaùnh nghieäp
Ngöôøi soáng ôû theá gian
Caùc khoå maõi böùc baùch
Dao ñoäng khoâng yeân ñöôïc
Cuõng nhö ñeøn tröôùc gioù".
Baáy giôø caùc Löïc só
Nghe Phaät töø bi daïy
Caûm ñoäng, nhöng khoâng khoùc
Gaéng neùn loøng ra veà.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*